

ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΤΣΙΜΙΤΑΚΗΣ

Twitter

Twitter: Κατά κοινή ομολογία ξένων ΜΜΕ, bloggers αλλά ακόμα και διαδηλωτών, το twitter αποδείχτηκε το πιο αποτελεσματικό μέσο παρακολούθησης αυτής της κοινωνικής έκρηξης. Σε πολλές περιπτώσεις sites βρετανικών εφημερίδων όπως ο *Guardian* φιλοξένησαν στις διαδικτυακές τους σελίδες ζωντανή κάλυψη των γεγονότων αναπαράγοντας μηνύματα από το twitter. Πρόκειται για ένα πίνακα στον οποίο αναρτώνται μικρά μηνύματα 140 χαρακτήρων (μέγεθος sms), στα οποία οι χρήστες μεταδίδουν μια πληροφορία και συνήθως έναν υπέρσύνδεσμο (link). Το hashtag #griots (ετικέτα αρχειοθέτησης) επιλέχθηκε νωρίς για την παρακολούθηση της σχετικής συζήτησης, και χρησιμοποιήθηκε κι από ξένους χρήστες. Η μέθοδος του hashtag εφαρμόστηκε για πρώτη φορά σε μικρή κλίμακα, στην κρίση του Mumbai. Εδραιώθηκε με τα #griots και πλέον χρησιμοποιείται ευρέως διεθνώς. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αρχειοθέτησης πληροφοριών από τους χρήστες είναι ακόμα τα #gaza και #iceland.

Ο Ματθαίος Τσιμιτάκης είναι δημοσιογράφος. Εργάζεται ως διευθυντής internet της εφημερίδας Αυγής και του ρ/σ "στο Κόκκινο". Ως συντάκτης συνεργάζεται με την Αυγή και το Κόκκινο ενώ παράλληλα διατηρεί το blog "Μετά την εφημερίδα" (tsimitakis.wordpress.com). Τις πρώτες ημέρες της εξέγερσης έκανε πρωτογενές ρεπορτάζ στους δρόμους της Αθήνας για τις κοινότητες των χρηστών της πλατφόρμας twitter.

Η ανάδυση ενός άτακτου δημόσιου λόγου

Την ώρα που στους δρόμους των ελληνικών πόλεων διεξάγονταν η εξέγερση του Δεκέμβρη στα Μέσα Ενημέρωσης (παραδοσιακά και νέα) διεξάγονταν ένας πληροφοριακός πόλεμος ανάμεσα στις δυνάμεις των συντεταγμένων ΜΜΕ και ένα νέο ανταγωνιστικό υποκείμενο, τους χρήστες του Διαδικτύου. Μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε ότι ποτέ άλλοτε δεν παράχθηκε τόσο μεγάλος όγκος πληροφοριών (ΜΜΕ, Διαδίκτυο) σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα, όσο αυτόν τον ταραγμένο μήνα. Τα ελληνικά ΜΜΕ εγκλωβισμένα στην κατεστημένη οπτική και εξαρτημένα από τις συστημικές πηγές ενημέρωσης (αστυνομία, κρατικές υπηρεσίες) απέτυχαν να σκιαγραφήσουν ικανοποιητικά τα γεγονότα – πολλώ δε μάλλον να τα διερμηνεύσουν. Η ανάλυσή τους σε έναν ατέρμονο σχολιασμό, πάνω σε αυτή τη βάση, τα ανέδειξε σε μηχανισμούς προπαγάνδας και χειραγώγησης της κοινής γνώμης, οδήγησαν σε μια αποτυχία τους η οποία ίσως αποδειχθεί ιστορικής σημασίας.

Από το πρώτο κιόλας βράδυ ένα δεύτερο, ογκώδες σώμα πληροφοριών ήρθε να αμφισβητήσει το μοντέλο της κάθετης πληροφόρησης των παραδοσιακών ΜΜΕ. Οι χρήστες του διαδικτύου επιδόθηκαν συστηματικά σε δημοσιεύσεις πρωτογενών πληροφοριών και ειδήσεων, σχολιασμού και ελέγχου τόσο των γεγονότων, όσο και της λειτουργίας των ΜΜΕ αλλά και συντονισμού ενεργειών στο δημόσιο χώρο. Τα πλεονεκτήματα αυτής της πρωτόλειας (grassroots) μορφής δημόσιας επικοινωνίας αποδείχτηκαν συντριπτικά στη διαμόρφωση της αποτύπωσης της εξέγερσης. Από το Δεκέμβρη και μετά γίνεται σαφές ότι έχουμε εισέλθει σε ένα νέο τοπίο δημόσιας επικοινωνίας, ένα πληροφοριακό οικοσύστημα εντός του οποίου οι ροές μπορούν να κινούνται τόσο ανάποδα, όσο και οριζόντια. Ένα είδος χαοτικού, μη συντεταγμένου νέου δημόσιου λόγου. Πρόκειται για τμήμα της εξέγερσης που παρακολουθήσαμε στους δρόμους των ελληνικών πόλεων ή μια παράλληλη εξέγερση στο πεδίο της επικοινωνίας;

Το χρονικό της ενημέρωσης στα κοινωνικά μέσα του διαδικτύου

Λίγα μόνο λεπτά μετά τη δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου, στις εννέα το βράδυ της 6ης Δεκεμβρίου, το Διαδίκτυο ήταν το πρώτο μέσο που φιλοξένησε πληροφορίες γύρω από το περιστατικό. Πρώτα στην πλατφόρμα twitter και με απόκλιση τριών έως πέντε λεπτών στα ανεξάρτητα κέντρα ενημέρωσης (athens.indymedia και indy.gr), οι χρήστες του Διαδικτύου ενεργοποιούνταν προκειμένου να συλλέξουν και να διασταυρώσουν πληροφορίες γύρω από αυτό. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα από το indy.gr:

“Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες το παιδί είναι νεκρό. Τα Εξάρχεια είναι ζωσμένα στα ΜΑΤ. Προσοχή όσοι/ες πλησιάζετε/κινήστε στην περιοχή. Η νύχτα θα είναι δύσκολη”.

Στην πρώτη απόπειρα καταγραφής του ρόλου του internet στην ενημέρωση που επιχειρεί ο blogger oneiros, στις 8 Δεκεμβρίου, σημειώνονται τα εξής:

“Ο πρώτος που έγραψε για το περιστατικό ήταν ο cpil στο Twitter. Οι ανταποκρίσεις, αναμεταδόσεις και συζητήσεις (σ.σ. στην πλατφόρμα) ξεκίνησαν αμέσως μόλις έγινε γνωστή η είδηση και συνεχίστηκαν μέχρι τα χαράματα της επόμενης μέρας. “.

Έως τις 10:30 περίπου οπότε τα παραδοσιακά ΜΜΕ άρχισαν με τη σειρά τους και αυτά να μεταδίδουν την είδηση στα websites indy, athens.indymedia, στην πλατφόρμα twitter και σε πολλά blogs είχε ήδη δημιουργηθεί ροή πληροφοριών από αυτόπτες μάρτυρες και πολίτες, είχε πραγματοποιηθεί η πρώτη σύνθεση της εικόνας του γεγονότος και είχε ξεκινήσει ο συντονισμός δράσης. Την πρώτη εκείνη ώρα δημοσιεύεται μεταξύ άλλων, στο athens.indymedia, το εξής μήνυμα:

“κοσμος στο πολυτεχνειο, επεισοδια στα Εξάρχεια, ανοιχτή η πατησιων ,το παιδι ειναι 16 χρονων. Κατεβείτε κατω ειναι επιβεβαιωμένο”.

Ο ρόλος των ΜΜΕ και η αντίδραση σε αυτά

Σε όλα τα παραδείγματα αναφέρεται η εικόνα ενός δικτύου ανθρώπων το οποίο αυτομάτως ενεργοποιείται προκειμένου να συνθέσει την εικόνα των γεγονότων και ταυτόχρονα την αντίδραση του σε αυτά. Σε καμία περίπτωση δεν διεκδικείται αντικειμενικότητα στην μετάδοση πληροφοριών. Διά του συλλογικού ελέγχου όμως των επιμέρους υποκειμενικών εκφράσεων, δημιουργήθηκε τόσο η είδηση όσο και η κοινωνική αντίδραση, προτού προλάβουν να την διαμεσολαβήσουν οι υπηρεσίες του κράτους και τα θεσμικά ΜΜΕ. Τηλεοράσεις και ραδιόφωνα το ίδιο βράδυ μετέδιδαν για το περιστατικό (ως είθισται) την εκδοχή της αστυνομίας ή οποία όπως προέκυπε από μαρτυρίες αυτοπτών, απέιχε από την αλήθεια. Από τις 11 το βράδυ έως τις τρεις το πρωί, τόσο στο δίκτυο του indymedia, όσο κυρίως στην πλατφόρμα twitter, οι χρήστες έπαιρναν την απόφαση να μεταφράζουν ειδήσεις στα αγγλικά, που μόνοι τους είχαν στο μεταξύ διασταυρώσει, με στόχο να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των διεθνών ΜΜΕ και των κοινοτήτων των ιστολόγων. Γράφει σχετικά ο blogger, oneiros στις 8 Δεκεμβρίου:

“Λίγο μετά τις 3 το πρωί ξεκίνησαν οι σχετικές ανταποκρίσεις & αναδημοσιεύσεις από χρήστες του Twitter στα αγγλικά, με το hashtag #griots. Το Al Jazeera (ajenglish) ήταν το πρώτο ξένο μέσο που δημοσίευσε την είδηση στο Twitter, 4 ώρες μετά τον cpil, και στη συνέχεια το BBC (bbcworld) μετά από 2 ώρες. Η έμμεση πληροφόρηση δίνονταν κυρίως από ραδιοφωνικούς σταθμούς και σε πολύ λιγότερο βαθμό από την τηλεόραση, ενώ υπήρξαν και αρκετοί (σ.σ. πολίτες-δημοσιογράφοι) που έκαναν πρωτογενές ρεπορτάζ μέσω του Twitter. Μέχρι τη στιγμή αυτή έχουν γραφτεί εκατοντάδες posts σε ελληνικά blogs για τη δολοφονία του Αλέξανδρου. Τα συλλογικά ειδησεογραφικά

Indymedia

Indymedia: Αναμφίβολα το επικοινωνιακό στρατηγείο της εξέγερσης και το αντίπαλο δέος των παραδοσιακών Μέσων Ενημέρωσης. Το Ανεξάρτητο κέντρο ενημέρωσης (Independent Media Center ή Indymedia) δημιουργήθηκε το 1999 προκειμένου να υποστηρίξει τις ανάγκες του κινήματος κατά της παγκοσμιοποίησης στο Σιάτλ των ΗΠΑ. Η δομή του είναι αντι-ιεραρχική. Μια ομάδα διαχείρισης συνθέτει συλλογικά τα ρεπορτάζ που φιλοξενούνται στο κεντρικό μέρος της οθόνης, ενώ στη δεξιά πλευρά οι χρήστες του δικτύου αναρτούν αδιαμεσολάβητα οποιαδήποτε πληροφορία πιστεύουν ότι πρέπει να μοιραστούν με την κοινότητα χωρίς καμία λογοκρισία. Κεντρικό σημείο αντιπληροφόρησης για άλλα μικρότερα κέντρα, όπως τα blogs των καταλήψεων και σημείο ανάρτησης κειμένων διαλόγου, καλεσμάτων και αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων καταλήψεων του Δεκέμβρη. Η κοινότητα του Athens.indymedia θεωρείται σημείο ενημέρωσης του αναρχικού χώρου κατά κύριο λόγο ενώ το νεότερο indy.gr αντανάκλα μια αριστερή αντίληψη για την πληροφόρηση, εφαρμόζοντας το ίδιο μοντέλο. Οι διαχειριστικές ομάδες των indymedia παγκοσμίως λειτουργούν με το δικαίωμα της αρνησικυρίας και όχι με εκλογικές διαδικασίες, ενώ αν μια ομάδα θεωρήσει ότι δεν καλύπτεται από την πολιτική του τοπικού κέντρου, έχει το δικαίωμα να αποσπαστεί και να δημιουργήσει ένα καινούργιο.

delicious

Το delicious δίνει τη δυνατότητα μιας συστηματικότερης προσπάθειας αρχειοθέτησης της ειδησεογραφίας και σχετικών links σε βάθος χρόνου. Πρόκειται για ένα κοινωνικό δίκτυο, στο οποίο οι χρήστες μοιράζονται τα bookmarks τους (δυναμικοί σελιδοδείκτες). Στο λογαριασμό griots συλλέγονται τα σχετικά με τα γεγονότα του Δεκέμβρη links.

Friendfeed

Στο «δωμάτιο» griots γίνεται συγκέντρωση υλικού από όλες τις υπόλοιπες πηγές κοινωνικής δικτύωσης στη σύσταση ενός υπερκαταλόγου. Το friendfeed συγκεντρώνει και αναδημοσιεύει σε ένα χρονολογικό πίνακα στο Διαδίκτυο ό,τι δημοσιεύεται στις περισσότερες από τις άλλες πλατφόρμες ενώ φιλοξενεί και σχόλια σε αυτές τις δημοσιεύσεις. Οι εγγεγραμμένοι χρήστες του, μπορούν ακόμα να ρυθμίσουν το λογαριασμό τους ώστε να εμφανίζουν τα περιεχόμενα του σχετικού δωματίου στην προσωπική σελίδα τους στο Διαδίκτυο.

κά πρακτορεία χρησιμοποιήθηκαν σε μικρό βαθμό, λόγω της έλλειψης πείρας από μέρους των bloggers στη χρήση τους. Ο Teacher Dude (σ.σ. blogger) ανεβάζει καθημερινά άρθρα στο CNN iReport, αλλά και στο NowPublic, ενώ μετά από ιδέα του ngyran, η Thirdeye δημιούργησε ένα Friendfeed room με θέμα τις ταραχές, για να υποβοηθηθεί η συνεργασία στη συλλογή σχετικών συνδέσμων”.

Η χρήση του hashtag #griots ήταν μια έμπνευση που έμελλε να αποδειχτεί ιδιαίτερα σημαντική τόσο για τη διεθνή κάλυψη της κρίσης, όσο και για την πλήρη αρχειοθέτηση των πληροφοριών. Η δυνατότητα καθενός να ανατρέχει σε αυτό το αρχείο έδωσε τη δυνατότητα στους αποδέκτες του δημοσιογραφικού προϊόντος να ελέγξουν την ποιότητά του. Και έτσι αφαίρεσε από τους διαμεσολαβητές της πληροφορίας ένα τμήμα της εξουσίας τους.

Ο ρόλος των Blogs

Είναι χαρακτηριστικό πως ενώ για τους Έλληνες δημοσιογράφους, οποιαδήποτε απόπειρα καταγραφής από την πλευρά των εξεγερμένων θεωρείτο απλώς καταδικασμένη, ένα αμερικάνικο blog το Vice, δημοσίευσε φωτογραφίες κουκουλοφόρων σε αναμνηστικές πόζες, μέσα από το Πολυτεχνείο, την τέταρτη κιόλας ημέρα της εξέγερσης.

Στις 8 Δεκεμβρίου και ενώ το συντριπτικό ποσοστό της αρθρογραφίας στις εφημερίδες και του σχολιασμού στις τηλεοράσεις αφορά τις εκδηλώσεις βίας και την εικόνα χάους που παρουσιάζεται στις ελληνικές πόλεις, ο blogger Talos επιχειρεί μια από τις πρώτες πολιτικές ερμηνείες:

“Ήταν αναμενόμενο. Η δυναμική της πολιτικής του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης τα τελευταία χρόνια οδηγούσε σε όξυνση των συγκρούσεων. Οι κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις της τελευταίας 15ετίας δημιούργησαν ένα είδος περιθωρίου εμπεδωμένο στον κορμό της Ελληνικής κοινωνίας, παράλληλο με αυτή, αλλά χωρίς καμία πραγματική προοπτική και χωρίς κανένα κοινωνικό όραμα. Οι ευθύνες δεδομένες. Η οργή δίκαιη. Και αυτό που προέκυψε, δημιουργήθηκε γύρω από την δολοφονία αλλά ήταν πολύ γενικότερο: ήταν η έκφραση ενός γενικευμένου νεολαιίστικου “άει σιχτίρ”, που καιρό τώρα ζητάει να ξεσπάσει”.

Θα χρειαστεί να αποτελέσει αντικείμενο συστηματικής έρευνας, όμως καθ’όλο το Δεκέμβριο, οι bloggers –φαίνεται από τα κείμενα τους– να μοιράζονται την αίσθηση ότι γράφουν από την πλευρά του κόσμου, ενώ οι δημοσιογράφοι, στους οποίους συστηματικά αντιπαράθενται, από την πλευρά της εξουσίας. Είναι χαρακτηριστικό πως στις συλλογές κειμένων της περιόδου που βρίσκει κανείς online (π.χ. buzz.reality-tape), δεν υπάρχει ούτε ένα φιλοκυβερνητικό κείμενο. Για τους ίδιους δε, η πολιτική αντιπαράθεση με την αντιπαράθεση προς τα ΜΜΕ είναι ταυτόσημη. Σε ένα αγγλόφωνο δίκτυο δημοσιογραφίας των πολιτών το Now Public εμφανίζεται λίγο μετά τα Χριστούγεννα άλλη μια αποτίμηση για το ρόλο των Νέων Μέσων η οποία σκιαγραφεί την κατάσταση ως εξής:

“Καθώς οι διαδηλώσεις συνεχίζονταν, όλο και περισσότεροι άνθρωποι ανακάλυπταν τη δύναμη του Διαδικτύου στην οργάνωση, πληροφόρηση και διάχυση του μηνύματός τους

Flickr

Πρόκειται για ένα κοινωνικό δίκτυο στο οποίο οι χρήστες δημοσιεύουν και μοιράζονται φωτογραφίες. Στο group “Πορείες για το νεκρό μαθητή” χρήστες του flickr διαμοιράζουν εθελοντικά φωτογραφικό υλικό από τις πορείες και τις εκδηλώσεις διαμαρτυρίας. Περίπου 3000 εικόνες έχουν ακόμη ταξινομηθεί με τα tags griots και “greek riots” κατά ημερομηνία προσθήκης.

You Tube

Η γνωστή κοινότητα δημοσίευσης και διαμοίρασης βίντεο. Αν αναζητήσετε βίντεο με τα keywords #griots και “greek riots” θα συναντήσετε περισσότερα από 700 βίντεο ερασιτεχνών για τις ταραχές του Δεκέμβρη.

Facebook

Τις πρώτες μέρες δημιουργήθηκαν τουλάχιστον 3 groups σχετικά με τη δολοφονία Γρηγορόπουλου και την εξέγερση του Δεκέμβρη. Σήμερα είναι περισσότερα από 15, μεταξύ των οποίων και κάποια γκρουπ αντίδρασης προς τα πρώτα. Το μεγαλύτερο εξ αυτών συγκεντρώνει 138.000 μέλη κάτω από ένα κείμενο διαμαρτυρίας το οποίο μεταξύ άλλων ζητάει την ισόβια φυλάκιση των ενόχων και τη διαθεσιμότητα όσων αστυνομικών προκαλούν σωματικές βλάβες σε απλούς πολίτες. Το Facebook αποτελείται από επώνυμες προσωπικές ιστοσελίδες και χρησιμοποιείται κατά κύριο για δημόσια - ιδιωτική επικοινωνία μεταξύ των μελών του. Τα γκρουπ λειτουργούν σαν ψηφιακές συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας.

χωρίς να χρειάζεται να περάσουν από τα μαζικά κανάλια. Και τα διεθνή Μέσα κέρδισαν την επαφή με μια πηγή πληροφοριών που έλεγε μια ιστορία πολύ διαφορετική από αυτήν των τοπικών ΜΜΕ που βασίζονται σε παραδοσιακούς τρόπους συλλογής πληροφοριών. Αυτή η συνειδητοποίηση γέννησε μια έκρηξη δημιουργικότητας ως προς την τακτική, τα συνθήματα και την έκφραση. Τα κατελιμμένα σχολεία δημιούργησαν blogs και χιλιάδες παιδιά άρχισαν να ανεβάζουν κείμενα και εικόνες. Τα sites συλλογικής δημοσιογραφίας απέκτησαν πρόσβαση σε αυτόπτες μάρτυρες καθημερινά, καθώς συνέβαιναν τα γεγονότα”.

Και ο blogger, Old Boy στις 17 Ιανουαρίου επισφραγίζει την αποτίμηση με το παρακάτω σχόλιο:

“Δίπλα στην πραγματική πραγματικότητα και στην πραγματικότητα των ΜΜΕ προστίθεται πια και η πραγματικότητα των νέων διαδικτυακών μέσων, γεγονός που θα παρασύρει αργά ή γρήγορα και τα ΜΜΕ προς την –μερική έστω– κάλυψη του χάσματος ανάμεσα στην πραγματική πραγματικότητα και τη δική τους. Αυτό όμως είναι κάτι που θα αφορά περισσότερο τις μεγαλύτερες και τηλεοπτικές γενιές, καθώς για τις από εδώ και πέρα γενιές το σκηνικό έχει οριστικά και αμετάκλητα αλλάξει”.

Ο Δρόμος και το Διαδίκτυο

Ένα περίπου χρόνο πριν οι Έλληνες blogger κινήθηκαν προκειμένου να αποτρέψουν την ψήφιση ενός νόμου ενάντια στην ανωνυμία των blogs. Το υπουργείο Δικαιοσύνης επεδίωκε μια ρύθμιση κατά την οποία κάθε κάτοχος ιστολογίου θα έπρεπε να δημοσιεύει το όνομα ενός “κατά νόμο υπευθύνου” ώστε να μπορούν να αντιμετωπισθούν περιστατικά συκοφαντικής δυσφήμισης. Μια από τις ενέργειες των bloggers ήταν να καλέσουν “μασκέ-διαδήλωση - πάρτι στα Προπύλαια με στόχο να διαμαρτυρηθούν για την περιστολή της ελευθερίας του λόγου που θα σήμαινε κάτι τέτοιο. Στις προθέσεις της συγκεκριμένης ενέργειας βρισκόταν η ταύτιση της μάσκας με την ψευδωνυμία και η υπεράσπιση του δικαιώματος χρήσης τους προκειμένου να μην περιορίζεται η αυθεντική έκφραση των πολιτών από κοινωνικές, πολιτικές συμβάσεις ή από την απειλή επιβολής κυρώσεων. Η μασκέ-διαδήλωση απέτυχε, όμως η ομάδα του συλλογικού μπλόγκ arxediamedia.blogspot.com βρήκε την ευκαιρία να διατυπώσει το αίτημα της για επανοικειοποίηση του δημόσιου χώρου οργανώνοντας στη θέση της ένα πάρτι-παρέλαση στους δρόμους της Αθήνας. Ακολουθώντας την παράδοση των parades στην Ευρώπη το γεγονός επαναλαμβάνεται κάθε τρεις μήνες με ιδιαίτερη επιτυχία και αυξανόμενη συμμετοχή. Υπολογίζεται πως την ημέρα των Χριστουγέννων, για πρώτη φορά 2000 άνθρωποι, περίπου περιφέρονταν στους δρόμους της Αθήνας πίσω από ένα μουσικό άρμα.

Το περασμένο καλοκαίρι ξανά οι bloggers είχαν διοργανώσει βουβή διαδήλωση στο Σύνταγμα για το καμένο δάσος της Πάρνηθας. Και σε αυτή την περίπτωση απουσίαζαν επιδεικτικά τα πολιτικά μπλόκ και συνθήματα – κάτι που πολλοί χαρακτήρισαν “πολιτικά οπισθοδρομικό”. Όμως οι χρήστες του διαδικτύου είναι πολίτες υπερεκτεθειμένοι σε περιβάλλοντα πληροφοριών, κάτι που

Blogs

Αν οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης ενδείκνυται για πληροφόρηση και αντιπληροφόρηση κατά κύριο λόγο, τα blogs χρησιμοποιήθηκαν κυρίως για σχολιασμό της επικαιρότητας και την παραγωγή γνώμης και θέσεων. Τις πρώτες κιόλας ημέρες είχαν καταγραφεί περισσότερα από 50 blogs τα οποία σχολίαζαν το γεγονός της δολοφονίας αλλά και την κάλυψη της εξέγερσης από τα ΜΜΕ, ένα θέμα που παραδοσιακά απασχολεί τους ιστολόγους. Σε καθεστώς ανωνυμίας εκδηλώθηκε μια γλώσσα πιο ελεύθερη και πιο κοντά στα τεκταινόμενα στους δρόμους, από ότι στα παραδοσιακά ΜΜΕ. Οι πολιτικοί ιστολόγοι συναθροίζονται σε κοινότητες, όπου ανθολογούν, ψηφίζουν και σχολιάζουν κείμενα που δημοσιεύονται σε εφημερίδες και blogs. Η πιο χαρακτηριστική συλλογή κειμένων μάλλον βρίσκεται στην κοινότητα του buzz.reality-tape.com κάτω από τον τίτλο griots.

Wikimedia

Σε sites όπως τα Wikimedia, Now Public, CNN i-report κ.ά. διεκπεραιώνονται συλλογικά ρεπορτάζ και προϊόντα της δημοσιογραφίας των πολιτών. Τέτοια συλλογικά ρεπορτάζ φιλοξενήθηκαν καθ'όλη τη διάρκεια του Δεκέμβρη και του Γενάρη ενώ σε μια τουλάχιστον περίπτωση, ρεπορτάζ φιλοξενήθηκε και στη διαδικτυακή έκδοση των *New York Times*. Ακολουθώντας το μοντέλο της εγκυκλοπαίδειας Wikipedia, την οποία συντάσσουν και ελέγχουν οι ίδιοι οι χρήστες της, τα πιο πάνω sites σε αντίθεση με μοντέλα αντι-πληροφόρησης όπως το indymedia ωθούν τη συλλογική δημοσιογραφία των πολιτών.

Πηγές: diktio.pbwiki.com, oneiros.gr/blog

Links: [#griots](https://twitter.com/griots) στο πεδίο search των δικτύων: twitter, friendfeed, buzz.reality-tape.com, del.icio.us, google news. Στο Youtube χρησιμοποιήστε τη φράση "greek riots" και στο Facebook το όνομα "Αλέξης Γρηγορόπουλος"

ίσως δίνει άλλο νόημα στη σιωπηλή εκδήλωσή τους. Μόλις ένα μήνα πριν τη δολοφονία Γρηγορόπουλου, το περιοδικό *Monthly Review* παρουσίασε μια έρευνα για την πολιτική τους κουλτούρα:

“Το μπλόγκινγκ αποτελεί μια από τις ισχυρότερες εκφράσεις μιας απελευθερωτικής τάσης, δίνοντας δυνατότητες υποκειμενικής έκφρασης σε όσους έχουν περιθωριοποιηθεί στη δημόσια σφαίρα. Αυτή όμως η νέα μορφή απελευθέρωσης, έχει τη δική της διαλεκτική κίνηση. Προσφέρει όχι μόνο ευκαιρίες για πολιτικό ακτιβισμό, αλλά αντιπροσωπεύει ταυτόχρονα μια τάση προς την πολιτική της μελαγχολίας –ένα φαινόμενο των μεταμοντέρνων, μαζικο-δημοκρατικών, καταναλωτικών και εξατομικευμένων κοινωνιών της Δύσης– δηλαδή, μια μορφή εξέγερσης με ειδικά χαρακτηριστικά: την προτίμηση για την εικονική πραγματικότητα, την τάση διαμόρφωσης ομογενοποιημένων ομάδων και την πολιτική παθητικότητα.”

Η ατομική ταυτότητα στο Διαδίκτυο είναι ρευστή. Η εκχώρησή της στη συλλογικότητα γίνεται υπό όρους και χωρίς ποτέ να αμφισβητείται η πρώτη που άλλωστε διαφεύγει (στο internet κανείς δεν ξέρει αν είσαι σκύλος, λέει ένα παλιό αστείο). Τι είδους ταυτότητες δομούμε στα νέα περιβάλλοντα επικοινωνιών τα οποία διαμεσολαβούν εκτός από την ανάγκη μας για ενημέρωση, την ανάγκη μας για επικοινωνία, την διεκπεραίωση συναλλαγών με το δημόσιο τομέα ή την αγορά, τις εκπαιδευτικές μας ανάγκες κ.ο.κ. στη μοναχική συνθήκη της σχέσης ενός ανθρώπου προς έναν υπολογιστή; Συγκεντρώσεις όπως αυτή του Συντάγματος αλλά και του Δεκέμβρη είναι άραγε οι παράξενες πολιτικές σωματοποιήσεις μιας γενιάς που μεγαλώνει στο μετα-τηλεοπτικό μελαγχολικό περιβάλλον; Είναι κομμάτι της διαλεκτικής του νέου ισχυροποιημένου πληροφοριακά υποκειμένου με ένα κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον αδιεξόδων ή μια συνολική μηδενιστική αντίδραση;

Αμέσως μετά τη δημοσίευση της έρευνας του *Monthly Review* ξέσπασε ένας έντονος διάλογος ανάμεσα στους Έλληνες ιστολόγους για την κρίση του blogging τόσο λόγω της μεγάλης αύξησης των ιστολόγων και της εμφάνισης νέων μορφών διαδικτυακής επικοινωνίας, όσο και λόγω της μακράς απουσίας πολιτικών πρωτοβουλιών που θα το αναζωογονούσαν. Έπειτα ήρθε ο Δεκέμβρης και οι Έλληνες bloggers βρέθηκαν ξανά σε θέση “μάχης” για να διεξάγουν τον επικοινωνιακό τους ανταρτοπόλεμο απέναντι στα ΜΜΕ. Ασχέτως του αν προκύπτει πράγματι μια αναλογία ανάμεσα στην κουκούλα και την ψευδωνυμία, την οικειοποίηση του δρόμου με την αχανή, ελευθεριακή φύση του κυβερνοχώρου ή όχι, το βέβαιο είναι πως η δημόσια επικοινωνία αλλάζει ριζικά. Κι αυτή είναι μια εξέγερση εν εξελίξει.

ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΣΤΟΣ... ΛΟΓΩ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ

Merry ChristMAT

ΔΕΝ ΠΑΖΑΡΕΥΟΥΜΕ ΜΙΑ ΜΙΖΕΡΗ ΖΩΗ. ΤΙΠΟΤΑ
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

ΚΡΙΣΗ με πιάνει ΚΡΙΣΗ και άμα με πιάσει δεν μπορεί ένας
ολόκληρος στρατός να με κρατήσει... ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ ΤΩΡΑ